

การลากเข้าความสู่ภาษาไทย บาลีสันสกฤต และอังกฤษ*

นิตยา กาญจนวรรณ**
ภาควิชาอักษรศาสตร์ สำนักศิลปกรรม
ราชบัณฑิตยสถาน

บทคัดย่อ

การลากเข้าความเป็นการแปลงเสียงคำภาษาต่างประเทศ คำโบราณ หรือภาษาถิ่น ซึ่งผู้ใช้ภาษาไม่รู้จัก ให้ความหมายให้เป็นคำที่ตนรู้จัก ในภาษาไทยมีทั้งการแปลงให้เป็นคำไทยและคำบาลีสันสกฤต ทั้งที่ให้ความหมายที่ดี และไม่สื่อความหมาย ในปัจจุบันมีปรากฏการณ์ตรงกันข้าม นั่นคือการแปลงคำไทยให้คล้ายกับคำหรือเสียงในภาษาอังกฤษ ซึ่งบางครั้งอาจจะสื่อความผิดหรือไม่สื่อความใด ๆ ก็ได้

คำสำคัญ : การลากเข้าความ, การลากเข้าวัด, การลากเข้าความของผู้รู้, การลากเข้าความของผู้ไม่รู้, การลากเข้าความสู่ภาษาไทย, การลากเข้าความสู่ภาษาอังกฤษ

๑. บทนำ

ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในภาษาคือ การกลายเสียง (sound change) ซึ่งหมายถึงการที่คำเปลี่ยนแปลงเสียงไปตามกาลเวลา เช่น เสียง /a:/ ของ Middle English

เปลี่ยนมาเป็นเสียง /ei:/ ใน Modern English หรือ เสียง “โอ” ในคำว่า “โสง” ในสมัยสุโขทัยเปลี่ยนมาเป็นเสียง “ออ” ในคำว่า “สอง” ในปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ยังคงดำเนินอยู่ตลอดเวลา ดังจะสังเกตได้จากการ

ออกเสียงที่แตกต่างกันระหว่างคนสูงอายุกับคนรุ่นหนุ่มสาวในปัจจุบัน บทความนี้จะกล่าวถึงการกลายเสียงประเภทหนึ่งที่เกิดจากความจงใจ ซึ่งเรียกว่า การลากเข้าความ (popular etymology)

๒. การลากเข้าความ

พระยาอนุมานราชธน ได้กล่าวไว้ว่า

“...คำที่เป็นภาษาต่างประเทศ หรือเป็นคำโบราณและคำภาษาถิ่น ซึ่งแปลเอาความไม่ได้ ก็มักจะแปลงเสียงเพื่อลากเข้าความให้แปลได้ คำชนิดนี้ มีอยู่ด้วยกันทุกภาษา...”

(อนุมานราชธน, พระยา. ๒๕๒๒ : ๒๒๐)

* บรรยายในการประชุมสำนักศิลปกรรม ราชบัณฑิตยสถาน เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ท่านได้ให้ตัวอย่างไว้ ดังนี้

คำลากเข้าความลงในภาษาไทย

ขาก้วย-กางเกง	จีน ไซ่ก้วย แปลว่า กางเกงครึ่งท่อน
ข้าวบุหรี	ฮินดูสตานี กะบุลี คือข้าวปรุงอย่างชาวเมืองกาบูล เดี่ยวนี้เรียก ข้าวหมกไก่
ข้าวบัด	มลายู กะบัต ข้าวเหนียวต้มห่อด้วยใบเตยอย่างข้าวต้ม
ดอกไม้ตาด	เปอร์เซีย มาดัต ดอกไม้ไฟชนิดดอกไม้เทียน แต่ขนาดใหญ่ อังกฤษเรียก Roman candle
เจ้าสัว	จีน จ้อซัว ว่ามาจาก เจ้าขรัว ในภาษาไทย จีนเอาไปและลากเข้าความเป็น จ้อซัว แปลว่า นั่งภูเขา เราแปล จ้อ เป็น เจ้า ให้แปลได้
เถ้าแก่	จีน เถ้าเก แปลว่า หัวหน้าครอบครัว ให้เข้ากับคำเฒ่าแก่ของเรา
ม้าย่อง (ชื่อเพลง)	มลายู มะโย่ง
เบ้าหลุด (ชื่อเพลง)	มลายู เมาลุด มาจากอาหรับหมายถึงบทสวดขับในสุเหร่า
ราชาวดี	อาหรับ โรโยะ = สี เวอร์ดี = เขียวฟ้า
หญ้ายาฝรั่ง	อาหรับ jaffran หรือ saffan

คำลากเข้าความที่เป็นภาษาปากอยู่

กันเด่น	มาจาก condenser
ข้าวแฉ่	มาจาก อาหรับ cafe
สเตแทน	มาจาก station เดี่ยวนี้เรียก สถานี
สามเสน (มะม่วง)	มาจาก พิมเสน

คำลากเข้าความที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเก่า

กะดานแจน	มาจาก credential เดี่ยวนี้เรียก อนุมัติบัตร (ร. ๔)
กัตพินมัน	มาจาก government
ฝาสุกเรศ	มาจาก phosphorus (เรื่องพระปฐมเจดีย์ของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์)
น้ำมันดับปลาทาย	มาจาก turpentine
หีบประมาสะแดน	มาจาก harbour master
สีป้าย (ทหาร)	มาจาก sepoy เพี้ยนจาก sipahi
คัตลอก	มาจาก catalogue
อยู่ในฟอร์ม	มาจาก uniform
กรรมาจล	มาจาก commercial
มณีเนตร	มาจาก money-net
มัดสิน	มาจาก magazine หนังสือรายเดือน
โกสน (ต้นไม้)	มาจาก croton
แสดง-(ศัพท์)	มาจาก slang
บุหงารำไป	มาจาก มลายู บุหงารำไป = ดอกไม้ปนกัน

คำลากเข้าความ ชื่อคน

ปลัดเล	มาจาก Bradley
ตันกัน	มาจาก Duncan
เยสับปุรุช	มาจาก J. Brooke
แคมเบ้อ	มาจาก Campbell
แร็งกิน	มาจาก Rankin
แมกฟาลัน	มาจาก Macfarland
สำริด	มาจาก Smith
จันทเล	มาจาก Chandley
โมหมัท	มาจาก Mohamad
ชัตติยะ	มาจาก Kadiyah

คำลากเข้าความ ชื่อบ้านเมือง, ชาติ

พุทธเกษ	มาจาก Portuguese
ประตุกัน	มาจาก Portugal
คชสาร	มาจาก Khorasan
พุทธรายายกะตา	มาจาก Calcutta (อนุমানราชชน, พระยา. ๒๕๒๒ : ๒๒๑-๒๒๔)

จะเห็นได้ว่าการลากเข้าความ เช่นนี้มีประโยชน์เพราะจำได้ง่ายกว่า คำภาษาต่างประเทศ เช่น เด็กที่ ท่องคำสวดมนต์บ่อยเข้าก็อาจจะ แปลงคำ “ภควโต” เป็น “พระหัวโต” หรือทหารเกณฑ์ก็อาจจะแปลงคำ ว่า “วัน ทู ทรี” เป็น “ภควันโตเต” ได้

(อนุมานราชชน, พระยา. ๒๕๒๒ : ๒๒๔)

จากตัวอย่างข้างต้นนี้จะเห็น ได้ว่า การลากเข้าความอาจจะทำกัน หลายทอดก็ได้ เช่น เพลง “เข้าหลุด” ที่มาจากมลายู ซึ่งมาจากอาหรับ อีกทีหนึ่ง หรืออย่าง “เจ้าสัว” ที่ลาก กันไปลากกันมาระหว่างไทยกับจีน

๓. การลากเข้าความของผู้รู้ (Learned Etymology)

ยังมีคำลากเข้าความอีกประ- เกทหนึ่งที่เรียกว่า “คำลากเข้าความ ของผู้รู้” (learned etymology) ซึ่ง พระยาอนุมานราชชน ได้อธิบายไว้ ว่าหมายถึง

“...คำพวกหนึ่งซึ่งแปลไม่ออก เพราะเป็นคำต่างประเทศหรือเป็นคำไทยแปลได้ความหมายไม่ใคร่ดี มีเสียงไม่เพราะ ก็แก้เสียใหม่ให้เข้าเสียงภาษาบาลีหรือสันสกฤต ซึ่งถือว่าเป็นคำสูง...”

ตัวอย่าง

กิต	-	กิติ
ข้าวสาน	-	ข้าวสาร
ชูขัน	-	ชูขันธุ์
เขียด	-	เกียรติ
คำแสหรณา	-	คำเสนา

จัน	-	จันท
ชีว, เชียว	-	ศิวะ
ตัน	-	ตันท์
แต่	-	เตช
นุด	-	นุช
ปากใต้	-	ปากษีใต้
พง	-	พงค์
พัต	-	พัฒน์
เลข	-	เลข
सान	-	ศาล
สิน	-	สินธุ
สินศร	-	ศิลปศร
สี่อसान	-	สี่อสาร
สุย	-	สุย
เสากีียด	-	เสากียรติ
อิน	-	อินท
ฮวด	-	หุต

(อนุমানราชชน, พระยา. ๒๕๒๒ : ๒๒๕)

ตัวอย่างข้างต้นนี้จะเห็นได้ในชื่อและนามสกุลของคนไทยเป็นจำนวนมาก

๔. การลากเข้าความของผู้ไม่รู้

นอกจาก “คำลากเข้าความของผู้รู้” แล้วก็มีคำลากเข้าความอีกประเภทหนึ่งที่ไม่แก้เสียง แต่พยายามแปลความหมายโดยชักเรื่องประกอบ เพราะเข้าใจผิดนี้ถือว่าเป็นเช่นที่นึก เรียกว่า “ลากเข้าความหมายที่มาเพราะเข้าใจผิด” (mistaken etymology) เช่น

กะโถน	มาจาก กระถม
เกาะสีชัง	มาจาก สีหังษ์ ฤษีชัง
ขนมครองแครง	มาจาก ขนมหอยแครง
ขนมปังกิริม	มาจาก ขนมปลากิริม
ชอกนา	มาจาก คอกนา บ้านนอก
ข้าวหมาก	มาจาก ข้าวหมัก
ไข่หวัด	มาจาก ไข่วิสสะ เพราะมักเป็นในฤดูฝน
ขัน	มาจาก ขัง (น้ำ)
คางคก	มาจาก คางโขก เพราะใช้คางโขกเอา
จระนำ	มาจาก จารีกนาม
จมูก	มาจาก จามมูก

ด้ามจิ้ม (พัด)	มาจาก พัดด้ามจิ้ม
ดินสอพอง	มาจาก ดินสอพอง
ต้นหา	มาจาก ต้นหา เพราะอึดอันตั้งใจแล้วจึงไปหา
ตราสัง	มาจาก ด้วยกระสุน คือรัดให้แน่น
นักเลง	มาจาก นักเล่น
นางเล็ด (ขนม)	มาจาก เรียงเล็ด
บ่าบิ้น (ขนม)	มาจาก ขนมบ่าบิ้น
บุหรี	มาจาก เพชรบุรี บุริส ตัดมาจาก สัปบุริส เพราะสำหรับผู้ชายสูง ๗๗
บัญญัติ	มาจาก บันกัณฑ์หา
ปัจฉัย	มาจาก บาทใจ
ผมแกะ	มาจาก เขาแกะ
ผ้าขาวม้า	มาจาก ผ้าขาวที่พระสิทธารถประทานแก่นายฉันทะ
พิมาย	มาจาก พีมาแล้ว
ย่ามะหวาด	มาจาก ยามะหวาด
ยันตะนี้	มาจาก ย่านตานี
รามเกียรติ์	มาจาก หลายเล่มเกี่ยวกัน
ลังกา	มาจาก รังกา
วังกะโจม	มาจาก วังพระจอม
สัตตหีบ	มาจาก หีบเจ็ดใบซึ่งพระเจ้าอยู่ทอหงษ์ห้าไปซ่อนอยู่
สำประทวน	มาจาก สามพระทวนลอยน้ำมา
สามแสน	มาจาก สามแสน เพราะพระที่ลอยน้ำมาต้องใช้คนถึงสามแสนลากเอาขึ้นมาได้
เสียม (สยาม)	มาจาก มีเสียมเหน็บหลังสำหรับขุดหลุมถ่ายอุจจาระ

(อนุมาณราชชน, พระยา. ๒๕๒๒ : ๒๒๕-๒๒๗)

ในปัจจุบันการลากเข้าความในลักษณะนี้ก็ยังมีให้เห็นอยู่เสมอ และมักจะเรียกกันว่าเป็น “การลากเข้าวัด” เช่น

สง	กลายเป็น	สงฆ์
สี	กลายเป็น	ศรีหรือสีห์
ชง	กลายเป็น	ชงฆ์ (แปลว่าหน้าแข้ง)
กระแสน้ำ	กลายเป็น	กระแสน้ำ
ไข่มุก	กลายเป็น	ไข่มุกข์, ไข่มุกด์
เครื่องสำอาง	กลายเป็น	เครื่องสำอางค์
งูสวัด	กลายเป็น	งูสวัดต์
ฉันทิ	กลายเป็น	ฉันท์ฉันทิ
ดำรง	กลายเป็น	ดำรงค์
ธำรง	กลายเป็น	ธำรงค์

นนทรี	กลายเป็น	นนทรีย์
ปราดเป็ร็อง	กลายเป็น	ปราชญ์เป็ร็อง
ผูกพัน	กลายเป็น	ผูกพันธ์
พันทาง	กลายเป็น	พันธ์ทาง
มีดมน	กลายเป็น	มีดมนธ์, มีดมนต์
ย่อมเยา	กลายเป็น	ย่อมเยาว์
โล่	กลายเป็น	โล่ห์
สิงโต	กลายเป็น	สิงห์โต

ลักษณะเช่นนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็น “การลากเข้าความสู่ภาษาบาลีสันสกฤต” หรือ Pali-Sanskritization

๕. การลากเข้าความสู่ภาษาไทย

ชาวตะวันตกหรือฝรั่งเศสแรกที่เข้ามาสู่ประเทศไทยหรืออาณาจักรสยามคือ โปรตุเกส ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ (พ.ศ. ๒๐๓๔-๒๐๗๒) หนังสือ *ชาวโปรตุเกสและสยาม สมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖* แปลโดย มธุรส คุุผล กล่าวไว้ว่า โปรตุเกสเริ่มสนใจอาณาจักรสยามเป็นครั้งแรกเมื่อพยายามหาทางตั้งมั่นที่เมืองมะละกา (ปัจจุบันคือรัฐแห่งหนึ่งในมาเลเซีย) เพื่อควบคุมการค้าในภูมิภาคตะวันออกไกล ความสนใจของโปรตุเกสในประการแรกก็คือเรื่องการค้า ส่วนประการที่ ๒ นั้นก็เพื่อถ่วงอำนาจอาณาจักรและพ่อค้าชาวมุสลิมซึ่งขัดขวางโปรตุเกสอยู่ในปลายเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๕๑๑ (พ.ศ. ๒๐๕๔) ขณะที่โปรตุเกสกำลังล้อมมะละกาอยู่นั้น **อฟงซู ดือ อัลบูเกร์ (Afonso de Albuquerque)** ผู้บัญชาการทัพเรือ

ก็ได้ส่ง **ดูอาร์ต ฟิร์นันดิซ (Duarte Fernandes)** ให้เป็นทูตเดินทางมาสยามโดยอาศัยเรือสำเภากันซึ่งเดินทางจากมะละกาไปอยุธยา

ดูอาร์ต ฟิร์นันดิซ นับเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมมาก เพราะมีประสบการณ์เกี่ยวกับดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเคยถูกจับเป็นเชลยที่มะละกาเป็นเวลา ๒ ปี ในช่วงเวลาดังกล่าวเขาได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษามลายูจนสามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี

เมื่อรู้ภาษามลายูแล้วเช่นนี้ก็สามารที่จะสื่อสารผ่านชาวมลายูหรือชาวสยามที่รู้ทั้งภาษามลายูและภาษาไทยได้ การเจรจาจึงใช้ภาษามลายูเป็นตัวกลาง แต่ในความเป็นจริง ถ้อยคำสำเนียงที่ใช้ในคำทับศัพท์ดั้งเดิมก็คงจะเพี้ยนไปมีใช้น้อย เช่น คำว่า “สบู” ในภาษาไทย มาจาก sapu หรือ sabão ในภาษาโปรตุเกส^๑

เมื่อชาติตะวันตกอื่น ๆ อันได้แก่ สเปน ฮอลันดา อังกฤษ เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เข้ามาติดต่อกับกรุงศรีอยุธยาก็อาจจะใช้วิธีอันเดียวกัน

ขจร สุขพานิช ได้เล่าไว้ในหนังสือ *อยุธยาคดี* ว่าฝรั่งเศสที่ ๒ ที่เข้ามาติดต่อกันในสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็คือ สเปน โดยทูตของผู้สำเร็จราชการกรุงมะนิลาได้เข้ามาเฝ้าสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ฝรั่งเศสที่ ๓ คือ ฮอลันดา เข้ามาในปลายสมัยสมเด็จพระนเรศวรฯ ในด้านการสื่อสาร ชาวฮอลันดาได้เปรียบฝรั่งเศสอื่น เพราะมาได้หญิงไทยเป็นภรรยา และมีบุตรหลานเป็นอันมาก นอกจากนี้ก็ยังได้ส่งเด็กฮอลันดาเข้ามาเรียนภาษาไทย จึงทำให้ได้รู้จักขนบธรรมเนียมของไทยด้วย เอกสารที่มีคำศัพท์ดั้งเดิมมีอยู่มากในสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ ๒ เมื่อชาวอเมริกันเริ่ม

^๑ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน บันทึกไว้ว่า “สบู” มาจากคำว่า “sapu” ส่วน Collins Pocket English-Portuguese Portuguese-Ingles Dictionary ให้คำแปลของคำ “soap” ว่า “sabão”

เข้ามาติดต่อ ที่มีชื่อเสียงเด่นมากก็คือ **ดร.แดน บีช แบริดลีย์ (Dr. Dan Beach Bradley)** ซึ่งคนไทยรู้จักในนามว่า **หมอบลัดเลย์** หรือ **ปลัดเล** ในตอนกลางสมัยรัชกาลที่ ๓

ตัวอย่างคำทับศัพท์ดั้งเดิมที่มีลักษณะลากเข้าความสุภาพภาษาไทย มีดังนี้

Andrew Jackson	อันเรย์กสอน
beater	อีเต้อ
Bradley	ปลัดเล
Cartwright	ครุกัดไร
colony	กะละนี
Corporal	ขบฟาลัน
credential	กระดานสาร/सान
Crawford	การะพัด/กระผัด
Edmund Robert	เอมินราบัด
government	กัตพินมัน
Henry Burney	หันตรี บาระนี
Home News	โหมนิว
Hunter	หันแตร
lemonade	(น้ำ)มะเน็ต
lieutenant	โหลดตะเลนเต
McFarland	เมฆฟาลัน
madam	แม่ดำ
Marquis Hastings	มารากิสหัตตั้ง
Missionary Mattoon	มิตจนารีย หมอมะตุน
Mr. Park	มิสเตอร์ปาก
phosphorus	ฟอสฟอรัส
Portugal	ปะตุกัน, พุกเกต, พุกเกศ
Rangin	แร็งกิน
Royal Patent	ราชปะแตน
Sir James Brooks	เซอร์เชมส์บรุค, เซอร์เยียมบรุค, เยมส์บรุช, เย บัปรุช, เยสัปรุช
St. James	เสนเยม
telegraph	ตะแล็บแก็บ

รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้จะหาอ่านได้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำสำนวน และลำดับของคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์” ของ **วิลยา (วิมุกตะลพ) ช้างขวัญยืน**

ความไม่คุ้นเคยกับเสียงจากภาษาตะวันตก โดยเฉพาะภาษาอังกฤษนั้น จะเห็นได้ในจดหมายซึ่งพระศรีสุนทรโวหารได้รับพระบรมราชโองการจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ให้มีจดหมายถึงขุนศรีสยามกิจ (เนตร) ผู้ช่วยราชการกรุงสุลฝายสยาม ณ เมืองสิงคโปร์ มีความตอนหนึ่งที่เรียก Anna Leonowens ว่า “แมมเนวละเวน” (ส. พลายน้อย. ๒๕๓๘ : ๔๑)

ในสมัยปลายรัชกาลที่ ๓ เมื่อรัฐบาลอังกฤษให้ Sir James Brooks เป็นทูตมาขอแก้หนังสือสัญญาที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ทรงได้นิพนธ์ทำทูลว่าชื่อ “เยมสัปรุช” จึงตรัสว่า “ชื่อเสียงเป็นสัปรุชจะเป็นคนใจดีดอกกระมัง” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อพระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ใหม่ ๆ นั้น Sir James Brooks ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งราชาแห่งเมืองซาราวัค (ปัจจุบันเป็นรัฐหนึ่งของมาเลเซีย) ได้มีหนังสือเข้ามาถวายพระพร เมื่อทรงหนังสือนั้นแล้วก็ทรงเขียนบนหลังซองว่า “จดหมายเซอร์เจมส บรุ๊ก” แล้ววางไว้ข้างที่ หลังจากที่ได้เสด็จออกขุนนางแล้ว ได้มีรับสั่งให้เจ้าพระยา

นรรัตน์ฯ ไปเรียกเอาหนังสือนั้นมาแต่รออยู่เท่าใดก็ไม่ได้หนังสือ เมื่อเสด็จขึ้นจึงตรัสถามเจ้าคุณพระประยูรวงศ์ ซึ่งขณะนั้นเป็นพระสนมเอกพนักงานรักษหนังสือข้างที่ว่าคันทหนังสือไม่พบหรือ เจ้าคุณพระประยูรวงศ์กราบทูลว่าคุณเพียรเกล้าฯไปบอกว่าต้องพระราชประสงค์หนังสือ ซึ่งทรงเขียนหลายพระหัตถ์ไว้หลังซองว่า “ครือคะรี” คันทไม่พบก็จวนใจ วันรุ่งขึ้นจึงทรงตรัสต่อว่าเจ้าพระยานรรัตน์ฯ ว่าอย่างไรจึงไปเรียกหนังสือนั้นว่า “ครือคะรี” เจ้าพระยานรรัตน์ฯ กราบทูลปฏิเสธว่า “ข้าพระพุทธเจ้าไม่ได้เรียกว่า ครือคะรีไปบอกคุณเพียรเกล้าฯว่าหนังสือชื่อจำสลักตามรับสั่ง” (ส. พลายน้อย. ๒๕๓๘ : ๗๙-๘๐)

ตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นว่าภาษาต่างประเทศที่เข้ามาสู่ภาษาไทยย่อมต้องถูกดัดแปลงเข้าสู่ระบบเสียงของไทย แม้จะไม่รู้ความหมายก็ขอให้ฟัง “เข้าหู” ไว้ก่อน

ในปัจจุบันนี้ คนไทยมีความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมากขึ้น การเขียนคำทับศัพท์จึงเริ่มเข้ามาใกล้เคียงการออกเสียงตามภาษาเดิมมากยิ่งขึ้นด้วย แต่จะ “เข้าหู” หรือ “ถูกตา ถูกใจ” คนไทยหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

การลากความเข้าสู่ภาษาไทยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้น่าจะเรียกได้ Siamization หรือ Thai-ization อย่างไรก็ตามฝรั่งในสมัยแรกเรียก

ภาษาไทยว่า “ภาษาสยาม” ดังที่ปรากฏในคำนำของ *คำภีร์สรรพพจนานุกรม* ของ **แสมมุเอ็ลล์ เจ. สมิท** ซึ่งพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๓ ว่า

“...ข้าพเจ้า ได้ พัก อยู่ บิดา มารดา เลี้ยง ใน กรุง เทพ ๗ สอง ปี ได้ อุษา หัด พูจ หัด เขียน ภาษา สยาม...” (แสมมุเอ็ลล์ เจ. สมิท. ๒๕๔๒ : XX)

บทความนี้จึงขอใช้ศัพท์ว่า Siamization

๖. การลากเข้าความสู่ภาษาอังกฤษ

ในหนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่กล่าวถึงภาษาของคนรุ่นใหม่เล่มหนึ่ง มีข้อความว่า

“ถ้าฉันมีปืน ๒ อัน ฉันจะแบ่งให้เธอหนึ่งอัน เราจะได้มี GUN และ GUN ใง๊ะ” (อรรถนพ หมั่นเจริญ. ๒๕๔๙ : ๗)

ประโยคนี้ชี้ให้เห็นว่า การเขียนคำไทยด้วยอักษรโรมัน (A-Z) ตกอยู่ใต้อิทธิพลของภาษาอังกฤษ ในกรณีนี้จะเห็นได้จากคำว่า “กัน” ที่เขียนว่า “GUN” จึงไม่แปลกอะไรที่คนทั่วไปจะเรียกการเขียนเช่นนี้ว่า “เขียนภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ”

Longman Dictionary of English Language and Culture มีคำว่า “anglicize” ซึ่งมีความหมายว่า “to make English or British in appearance, sound, character, etc.” หรือ “การทำให้มีลักษณะ มีเสียง หรือ

ตัวอักษร เหมือนอังกฤษ”

การเขียนคำแบบ Anglicization^๒ จึงได้แก่การเขียนเลียนแบบคำหรือเสียงในภาษาอังกฤษนั่นเอง วิธีการเช่นนี้จะเห็นได้บนจอโทรทัศน์ ยามที่ร้องเพลง “คาราโอเกะ” เนื้อเพลงภาษาไทยที่เขียนโดยใช้อักษรชุด A-Z นั้น คือการเขียนแบบ Anglicization ไม่ใช่ Romanization หรือ “การเขียนโดยใช้อักษรโรมัน”

อักษรโรมันก็คือ ตัว A ถึงตัว Z นั่นเอง คนทั่วไปจะเรียกอักษร ๒๖ ตัวนี้ว่า “ภาษาอังกฤษ” หรือ “อักษรอังกฤษ” แต่นักภาษาจะเรียกอักษรชุดนี้ว่าอักษรโรมัน เพราะมีใช้เพียงภาษาอังกฤษภาษาเดียวเท่านั้นที่ใช้ อักษรชุดนี้ ภาษาอื่น ๆ ในยุโรปมากมายก็ใช้อักษรชุดนี้ เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมัน สเปน ฯลฯ บางภาษาอาจจะมีตัวพิเศษของตนเองบ้าง แต่ก็สามารถใช้อักษรตัวใดตัวหนึ่งในชุดนี้แทนได้ นอกจากภาษาในยุโรปแล้ว ภาษาในเอเชียหลายภาษาก็ใช้

อักษรโรมันด้วย เช่น เวียดนาม บาหลี มาเลเซีย บาหลีอินโดนีเซีย ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงตั้งว่านี้อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นความรู้เฉพาะของวงการภาษาเท่านั้น ผู้ใช้ภาษาทั่วไปที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของภาษาอังกฤษมักจะไม่ยอมรับรู้ด้วย

ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกา นั้น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้ทรงบันทึกไว้ว่า กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้ทำคู่มือการออกเสียงและวิธีเขียนพระนามและชื่อผู้ตามเสด็จไว้ด้วย เช่น พระนามของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต้องอ่านว่า “poom’ ee’ pone ah doon’ date” “Dr. Khoman” (ดร.กษัตริย์คอมมานด์) ให้อ่านว่า “coe’ mahn” เจ้าคุณศรีวิสารฯ เขียน “Srivisar” ให้อ่านว่า “sea-wee-san” แต่ชาวอเมริกัน

จะอ่านว่า “ซี-วี-แซน” ดร.กัลย์ อิศรเสนา ให้อ่านว่า “Dr. eats sahr rah’ say nah” “Mr. Krairiksh” (นายพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์) ให้อ่านว่า “cry rish” แถมมีวงเล็บข้างหลังว่า (คล้องกับ swish) พระนาม “วิภาวดี” ให้อ่านว่า “wee pah’ wah dee” (วิภาวดีรังสิต. ๒๕๔๙ : ๘๘-๘๙)

จะเห็นได้ว่าเป็นความพยายามที่จะใช้เสียงและคำในภาษาอังกฤษมาช่วยการอ่านคำไทย หรือ “การถอดภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ” ซึ่งผู้ใช้ภาษาไทยในปัจจุบันมักจะเรียกกันว่า “เขียนเป็นภาษาอังกฤษ”

ในปัจจุบันวิธีการถอดภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษหรือ Anglicization มีอยู่ ๓ วิธี คือ วิธีแรก ถ้าเสียงนั้นตรงหรือคล้ายกับภาษาอังกฤษคำใดก็จะใช้คำนั้น วิธีที่ ๒ ถ้าหากคำอังกฤษมาใช้โดยตรงไม่ได้ก็ใช้วิธีเทียบกับคำใกล้เคียง วิธีที่ ๓ ถ้าเป็นคำทับศัพท์อยู่แล้ว ก็ใช้คำเดิม

ตัวอย่าง วิธีเขียนแบบแรก มี เช่น

“กัน”	เขียนว่า	“gun”
“จ้อย”	เขียนว่า	“joy”
“ซี”	เขียนว่า	“see”
“ดับ”	เขียนว่า	“dub”
“ถูก”	เขียนว่า	“took”
“พิช”	เขียนว่า	“pit”
“ยัง”	เขียนว่า	“young”

^๒ ดูรายละเอียดใน นิตยา กาญจนะวรรณ “ภาษาคาราโอเกะ” วารสารราชบัณฑิตยสถาน ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕-ธันวาคม ๒๕๔๕, หน้า ๑๑๒๔-๑๑๒๗.

“รถ”	เขียนว่า	“rote”
“ลอง”	เขียนว่า	“long”
“สร้อย”	เขียนว่า	“soy”
“สิน”	เขียนว่า	“sin”
“หลัง”	เขียนว่า	“lung”

ตัวอย่าง วิธีเขียนแบบที่ ๒ มี เช่น

“เขา”	เขียนว่า	“kow”	(เทียบกับ how)
“เจ้า”	เขียนว่า	“jow”	(เทียบกับ how)
“กลับ”	เขียนว่า	“glub”	(เทียบกับ club)
“น้ำ”	เขียนว่า	“num”	(เทียบกับ number)
“ร้อย”	เขียนว่า	“roy”	(เทียบกับ joy)
“ลอย”	เขียนว่า	“loy”	(เทียบกับ joy)
“วัน”	เขียนว่า	“wun”	(เทียบกับ nun)

ตัวอย่าง วิธีเขียนแบบที่ ๓ มี เช่น

“ปิ๊กอัพ”	เขียนว่า	“pick up”
“เครดิต”	เขียนว่า	“credit”

ถ้าหาคำเทียบไม่ได้ ก็พยายามเทียบเสียงโดยไม่อาศัยหลักวิชาอันใด
เสียงออ ใช้ or หรือ au หรือ aw เป็นตัวแทนก็ได้ เช่น

“ก็”	เขียนว่า	“gaw”
“คร”	เขียนว่า	“korn”
“ต้อง”	เขียนว่า	“taung”
“บอก”	เขียนว่า	“bauk”

จึงนับได้ว่าเป็นความพยายามอย่างยิ่งที่จะเทียบกับเสียงภาษาอังกฤษให้ได้ โดยไม่สนใจความหมาย และไม่สนใจว่าจะใช้สูตรอย่างคงเส้นคงวาหรือไม่

ในปัจจุบันนี้มีผู้ใช้ระบบ Anglicization เขียนชื่อเฉพาะกันอย่างมากมาย เช่น

ขอบฟ้า	เขียนว่า	Cop Far
ชด	เขียนว่า	Shut
ปั้นขลิบ	เขียนว่า	Pan Clip
ฝัน	เขียนว่า	Fun
พรพิศ	เขียนว่า	Porn Pit
พาที	เขียนว่า	Party
แพน	เขียนว่า	Pan

ฟักเขียว	เขียนว่า	Fuck Cure
มิตร	เขียนว่า	Meet
เมตตา	เขียนว่า	Meta
ลักษณะ	เขียนว่า	Luck
วันเพ็ญ	เขียนว่า	One Pen
ศรีศกดิ์	เขียนว่า	See Suck
สมร	เขียนว่า	Small
สร้อยฟ้า	เขียนว่า	Soy Far
สามารถ	เขียนว่า	Smart
สิงห์	เขียนว่า	Sing
สิทธิ์	เขียนว่า	Sit
สิ้นกรรม	เขียนว่า	Sin Gum
แสด	เขียนว่า	Sad
หมอชิต	เขียนว่า	More Chit
ไหม	เขียนว่า	My
อ้อย	เขียนว่า	Oil

๗. บทสรุป

การลากเข้าความคือความพยายามที่จะใช้คำจากภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารในภาษาของตน ในขั้นต้นจะมีการแปลงเสียงและคำให้เข้ากับระบบภาษาของตนก่อน โดยเลือกใช้คำที่ตนรู้จัก บางครั้งการแปลงเสียงและคำอาจจะเอนเอียงไปสู่ภาษาบาลีสันสกฤต เพื่อแสดงความเป็นผู้รู้ แต่บางครั้งก็แสดงความเป็นผู้ไม่รู้ เพราะศัพท์ที่ได้เกิดจากความเข้าใจผิด ในปัจจุบันมีความพยายามในทางกลับกัน นั่นคือการแปลงคำไทยไปสู่คำหรือเสียงในภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจจะไม่เป็นผลดีต่อการสื่อสารก็ได้.

บรรณานุกรม

- ขจร สุขพานิช. ๒๕๔๕. *อยุธยาคดี*. พิมพ์ครั้งที่ ๒ (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ : องค์การการค้าสุรสา.
- มรุส ศุภผล. ๒๕๔๗. *ชาวโปรตุเกสและสยาม สมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖*. แปลจาก Os Portugueses e o Sião no Seéclo XVI เขียนโดย Maria da Conceição. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ออร์คิด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖*. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- วัลยา วิภคทะลพ (วัลยา ช่างขวัญยืน). ๒๕๑๓. *การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำสำนวนและลำดับของคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาศิริรังสิต, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า. ๒๕๔๕. *เสด็จพระราชดำเนินสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๐๓ ปากีสถาน พุทธศักราช ๒๕๐๕ และสหพันธรัฐ*

- มลายา พุทธศักราช ๒๕๐๕. พิมพ์ครั้งที่ ๒. มูลนิธิวิภาศิริรังสิต.
- ส. พลายน้อย. ๒๕๓๘. *ชาวต่างชาติในประวัติศาสตร์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- แซมูเอล เจ. สมิท. ๒๕๔๒. *คำภีร์สรรพพจนานุกรม A Comprehensive Anglo-Siamese Dictionary by Samuel J. Smith* (พิมพ์ครั้งที่ ๒) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุমানราชชน, พระยา. ๒๕๒๒. *นิรุกติศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ : คลังวิทยา.
- อรรณพ หมั่นเจริญ. ๒๕๔๕. *พุดจาภาษากิก*. กรุงเทพฯ : ไพน์ ไรท์.
- Collins Pocket English-Portuguese Portuguese-Ingls Dictionary. 2001.
- Longman Dictionary of English Language and Culture. 1992.
- Richards, Jack C. et al. 2002. *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Third Edition. Pearson Education.

Abstract Popular Etymology: Vocabulary Adaptations Between Thai, Pali-Sanskrit, and English Languages
Nitaya Kanchanawan
Associate Fellow of the Academy of Arts, The Royal Institute, Thailand

Foreign words, archaic words, and dialects whose original meanings maybe unknown maybe borrowed and adapted to local words or sounds that convey specific meanings. In the Thai language the so-called “borrowed” words or phrases maybe changed into Thai (Siamization) or Pali-Sanskrit (Pali-Sanskritization) which may or may not convey the original meaning. Conversion in the opposite direction is the adaptation from Thai into English (Anglicization) of words or phrases whose new meaning(s) maybe changed or may not carry the sense of the original meaning.

Key words: popular etymology, siamization, Pali-Sanskritization, anglicization

“เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์โดยวิธีใช้ หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยค นับเป็นปัญหาสำคัญ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้... สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นทางวิชาการไม่ใช่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรจะมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้วไม่ควรมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก... แต่การตั้งคำใหม่นั้นมีหลักหลายประการ และผู้ที่ตั้งศัพท์นั้นต้องรู้คำและหลักของภาษาลึกซึ่งทั้งภาษาไทยทั้งภาษาต่างประเทศ...” (พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๕)